

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут _____ Економіко-гуманітарний _____
/назва навчально-наукового інституту/
Факультет _____ Економіки та управління _____
/назва /
Кафедра _____ Фінанси, банківська справа та страхування _____
/назва /

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Перший проректор ЗНТУ
В.Г. Прушківський
«___» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ П 14.1 Місцеві фінанси _____
/код і назва навчальної дисципліни/
_____ Бакалавр _____
/ступінь вищої освіти/
галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
/шифр і назва/
спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» _____
/шифр і назва/
вид дисципліни _____ вибіркова _____
(обов'язкова/за вибором)

Запоріжжя - 2017 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ЗНТУ. - 2017. - 26 с.

Розробники: Фатюха Н.Г., доцент кафедри фінанси, банківська справа та страхування, к.е.н., доцент
/вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання/

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
Фінанси, банківська справа та страхування
/назва/

Протокол № 10 від «20» травня 2017 року

Завідувач кафедри _____ Шарова С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«20» травня 2017 року

Робоча програма розглянута та схвалена НМК Факультету Економіки та управління
/ назва/

Протокол № 10 від « 29» травня 2017 року

Голова НМК _____ Корольков В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	за вибором	
	Спеціальність: <u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		94 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання:	
-	контр. робота		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –37,3% до 63,7%%

для заочної форми навчання –8% до 92%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення засад організації місцевих фінансів, їх складу та основ управління виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади і управління.

Завдання: формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок у сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих органів влади і підприємств місцевого господарства.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

1. Розуміти сутність, складові та основні засади організації місцевих фінансів.
2. Демонструвати знання про загальні поняття і цілі державної регіональної фінансової політики
3. Володіти знаннями та практичними навичками у визначенні складу місцевих фінансових ресурсів та фінансової незалежності органів місцевого самоврядування, особливостей функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування та участі органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах.
4. Вміти досліджувати особливості, принципи та структуру формування доходів місцевих бюджетів.
5. Володіти знаннями та практичними навичками у визначенні складу та структури видатків місцевих бюджетів, особливостей методів планування та кошторисного фінансування видатків на місцевому рівні.
6. Вміти визначати та аналізувати структуру міжбюджетних відносин в Україні, інструменти міжбюджетного регулювання.
7. Володіти знаннями та практичними навичками щодо порядку організації бюджетного процесу на місцевому рівні.
8. Демонструвати розуміння особливостей послуг на місцевому рівні та використання практичних навичок у проведенні аналізу законодавчих і нормативних документів, які регламентують місцеве господарство та суб'єктів господарювання комунального сектору.
9. Вміти досліджувати сферу комунальних підприємств, як складову місцевих фінансів та визначати особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їх склад та структуру.
10. Демонструвати знання та практичні навички щодо особливостей фінансової діяльності житлово-експлуатаційного комплексу та визначення складу і структури грошових надходжень підприємств житлово-комунального господарства.
11. Розуміти принципи, інструменти управління місцевими фінансами та організацію фінансового контролю на місцевому рівні, визначити особливості управління фінансами на місцевому рівні.

12. Демонструвати розуміння особливостей організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах та обґрунтування можливості застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей**:

- загальних:

1. Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв'язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів: розуміння сутності і наслідків процесів, що відбуваються на мікрорівні, використання стандартних методик на основі даних статистичної звітності, бухгалтерського обліку та спеціальних досліджень для підвищення економічної та соціальної ефективності у сфері місцевих фінансів.

2. Здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань у практичних ситуаціях щодо організації і планування соціально-економічних явищ.

3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт: вміння оцінювати результати у сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих органів влади і підприємств місцевого господарства, дотримуватись стандартних вимог до оформлення результатів роботи.

4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології збирання, оброблення, аналізу та поширення статистичної інформації.

5. Здатність застосовувати навички управління інформацією для виокремлення тенденцій розвитку та форм організації діяльності (уміння здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел)

6. Здатність працювати самостійно і в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом, критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі.

фахових:

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Місцеві фінанси»

Компетенції згідно освітньої програми	Складові компетентності
Здатність до формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок у сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих органів влади і підприємств	Здатність розуміти сутність, складові та основні засади організації місцевих фінансів.
	Здатність демонструвати знання про загальні поняття і цілі державної регіональної фінансової політики.
	Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо визначення складу місцевих фінансових ресурсів та фінансової незалежності органів місцевого самоврядування, особливостей функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування та участі органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах.
	Здатність застосовувати знання щодо аналізу особливостей, принципів та структури формування доходів місцевих бюджетів.

місцевого господарства	Здатність демонструвати знаннями та практичні навички у визначенні складу та структури видатків місцевих бюджетів, особливостей методів планування та кошторисного фінансування видатків на місцевому рівні.
	Здатність визначати та аналізувати структуру міжбюджетних відносин в Україні, інструменти міжбюджетного регулювання.
	Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо порядку організації бюджетного процесу на місцевому рівні.
	Здатність розуміння особливостей послуг на місцевому рівні та використання практичних навичок у проведенні аналізу законодавчих і нормативних документів, які регламентують місцеве господарство та суб'єктів господарювання комунального сектору
	Здатність до вивчення сфери комунальних підприємств, як складової місцевих фінансів та визначення особливостей організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їхнього складу та структури.
	Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо особливостей фінансової діяльності житлово-експлуатаційного комплексу та визначення складу і структури грошових надходжень підприємств житлово-комунального господарства.
	Здатність обґрунтовувати принципи, інструменти управління місцевими фінансами, організацію фінансового контролю на місцевому рівні та оцінювати особливості управління фінансами на місцевому рівні.
	Здатність до оцінки організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах та обґрунтування можливості застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні.

Структура складових предметно-спеціальних (фахових) компетентностей з навчальної дисципліни

Складові компетенції, які формуються в рамках теми	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1		3	4	5
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів				
Здатність розуміти сутність, складові та основні засади організації місцевих фінансів.	Демонструвати розуміння сутності, складових та основних засад організації місцевих фінансів. Аналізувати розвиток місцевих фінансів на сучасному етапі.	Вміти аналізувати законодавчі та нормативні документи, які регламентують сферу фінансових відносин на місцевому рівні та визначити склад фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з формуванням інституту місцевого самоврядування. Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
Тема 2. Фінансова політика місцевих органів влади.				
Здатність демонструвати знання про державну	Демонструвати розуміння особливостей державної	Вміти аналізувати основні цілі та завдання	Здатність до визначення основних цілей державної	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем

регіональну фінансову політику та основні повноваження органів місцевого самоврядування.	регіональної фінансової політики та компетентностей органів місцевого самоврядування	державної регіональної фінансової політики; класифікувати повноваження органів місцевого самоврядування	регіональної фінансової політики особливостей повноважень органів місцевої влади	автономності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
--	--	---	--	---

Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади

Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо визначення складу місцевих фінансових ресурсів та фінансової незалежності органів місцевого самоврядування, особливостей функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування та участі органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах.	Володіти знаннями щодо складу фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування	Застосовувати знання та практичні навички щодо аналізу місцевих фінансових ресурсів та оцінки автономії місцевих органів влади	Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії. Здатність до ефективної роботи в команді	Вміти формувати висновки та передбачати наслідки за результатами певних розрахунків
---	--	--	---	---

Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів

Здатність застосовувати знання щодо аналізу особливостей, принципів та структури формування доходів місцевих бюджетів.	Володіти знаннями у визначенні особливостей та принципів формування доходів місцевих бюджетів.	Демонструвати знання та вміння здійснювати аналіз законодавчих та нормативних актів, які характеризують склад, структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів	Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії. Здатність до ефективної роботи в команді	Застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
--	--	--	---	---

Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів.

Здатність демонструвати знаннями та практичні навички у визначенні складу та структури видатків місцевих бюджетів	Володіти знаннями у визначенні складу та структури видатків місцевих бюджетів, особливостей	Демонструвати знання та вміння здійснювати аналіз законодавчих та нормативних актів, які характеризують	Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії. Здатність до ефективної роботи в команді	Застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних
---	---	---	---	--

бюджетів, особливостей методів планування та кошторисного фінансування видатків на місцевому рівні	методів фінансового планування на місцевому рівні	склад, структуру та динаміку видатків місцевих бюджетів; аналізувати сутність, напрями та показники кошторисного фінансування видатків на місцевому рівні		завдань у навчанні
Тема 6. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання				
Здатність визначати та аналізувати структуру міжбюджетних відносин в Україні, інструменти міжбюджетного регулювання.	Розуміти сутність міжбюджетних відносин та систему бюджетного вирівнювання. Методи та засоби збалансування місцевих бюджетів. Підходи до організації міжбюджетних відносин в Україні	Визначати та аналізувати види та форми міжбюджетних відносин, сферу дії міжбюджетних відносин в Україні, методи міжбюджетних відносин. Обґрунтування пріоритетних інструментів організації міжбюджетних відносин в Україні	Здатність до організації оптимальної структури міжбюджетних відносин. Здатність до аналізу факторів, які визначають взаємовідносини між окремими ланками бюджетної системи	Визначення особливостей механізму міжбюджетних відносин в Україні. Визначення факторів, які впливають на функціонування міжбюджетних відносин та систему вирівнювання в Україні
Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні				
Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо порядку організації бюджетного процесу на місцевому рівні.	Розуміти сутність основних етапів бюджетного процесу: складання бюджету, розгляд бюджету, затвердження бюджету, виконання і контроль за виконанням бюджету, затвердження звіту про виконання бюджету.	Застосовувати знання та практичні навички щодо аналізу бюджетної політики та порядку організації бюджетного процесу на місцевому рівні	Донесення об'єктивної інформації. Обґрунтування власної позиції щодо професійного судження.	Вміти формувати висновки та передбачати наслідки за результатами певних розрахунків
Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства				
Здатність розуміння особливостей	Демонструвати розуміння особливостей	Володіти знаннями та навиками аналізу	Здійснювати презентацію	Вміти формувати висновки та передбачати

послуг на місцевому рівні та використання практичних навичок у проведенні аналізу законодавчих і нормативних документів, які регламентують місцеве господарство та суб'єктів господарювання комунального сектору	послуг на місцевому рівні, визначення поняття місцевого господарства.	аналізу законодавчих і нормативних документів, які регламентують місцеве господарство та суб'єктів господарювання комунального сектору	результатів дослідження. Вести дискусію з прикладних питань Організації фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	наслідки за результатами прийнятих рішень
--	---	--	--	---

Тема 9. Фінанси підприємств комунального господарства

Здатність до вивчення сфери комунальних підприємств, як складової місцевих фінансів та визначення особливостей організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їхнього складу та структури.	Демонструвати знання щодо оцінки сфери комунальних підприємств, як складової місцевих фінансів.	Володіти знаннями та вміннями у визначенні особливостей організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їхнього складу та структури; особливостей грошових надходжень підприємств, їх склад і економічна характеристика.	Донесення об'єктивної інформації. Обґрунтування власної позиції щодо професійного судження.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
---	---	--	---	---

Тема 10. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу.

Здатність демонструвати знання та практичні навички щодо особливостей фінансової діяльності житлово-експлуатаційного комплексу та визначення складу і структури грошових надходжень підприємств житлово-комунального господарства.	Володіти знаннями щодо особливостей фінансової діяльності житлово-експлуатаційного комплексу	Застосовувати знання та практичні навички щодо визначення складу і структури грошових надходжень підприємств житлово-комунального господарства	Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії. Здатність до ефективної роботи в команді	Застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні
--	--	--	---	---

Тема 11. Управління місцевими фінансами в Україні.				
Здатність обґрунтовувати принципи, інструменти управління місцевими фінансами, організацію фінансового контролю на місцевому рівні та оцінювати особливості управління фінансами на місцевому рівні.	Розуміти принципи, інструменти управління місцевими фінансами, організацію фінансового контролю на місцевому рівні	Володіти знаннями та практичними навиками щодо оцінки управління фінансами на місцевому рівні.	Здійснювати презентацію результатів дослідження. Вести дискусію з прикладних питань управління фінансами на місцевому рівні	Здатність самостійного використання знань і вмінь у вирішенні практичних задач професійної діяльності
Тема 12. Світовий досвід організації місцевих фінансів.				
Здатність до оцінки організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах та обґрунтування можливості застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні.	Володіти знаннями оцінки організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах	Використовувати практичні навички та вміння щодо оцінки можливості застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні	Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії. Здатність до ефективної роботи в команді	Застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ п/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Вступ до спеціальності	Економіка підприємств
2	Мікроекономіка	Бюджетна система
3		Фінанси

3. Анотація навчальної дисципліни «Місцеві фінанси»

Модуль 1. Місцеві фінанси: призначення, сутність та складові

Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.

Література: [1 (п.9.1), с. 11-54; 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.6-14].

Призначення, сутність та функції місцевих фінансів. Об'єктивні передумови виникнення місцевих фінансів. Наука про місцеві фінанси як окрема,

самостійна галузь фінансової науки Необхідність місцевих фінансів в умовах ринкових відносин. Ланки місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Розподільча функція місцевих фінансів. Місцеві фінанси як фіскальний інструмент перерозподілу валового внутрішнього продукту. Значення місцевих фінансів як фіскального інструменту економічного розвитку та джерела фінансування громадських послуг і економічного розвитку. Контрольна функція місцевих фінансів та види і форми її прояву.

Інститут місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві. Формування нормативної бази місцевих фінансів України: Конституція України (28.06.1996р.), Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” (21.05.1997р.), Бюджетний кодекс України (2010р.), щорічні закони „Про Державний бюджет України”.

Система місцевого самоврядування. Склад системи місцевого самоврядування. Територіальна громада як первинний об’єкт місцевого самоврядування. Правові ознаки територіальних громад. Функції та роль територіальних громад. Основи фінансової автономії місцевих органів влади.

Тема 2. Фінансова політика місцевих органів влади. Література: [1 (п.9.1), с. 71-80; 7 (п.10); 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.15-37].

Державна регіональна фінансова політика: поняття і цілі. Визначення державної регіональної фінансової політики, основні цілі та завдання.

Місцеві бюджети в економічній системі держави

Повноваження органів місцевого самоврядування. Компетенція органів місцевого самоврядування. Структура повноважень місцевих виконавчих органів.

Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади. . Література: [1 (п.9.1), с. 57-115, 152-167; 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.37-50].

Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади. Сутність фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. Склад фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Доходи місцевих бюджетів – основа місцевого самоврядування. Норми самостійності місцевих бюджетів.

Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів. Формування власних доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків та зборів. Засади закріплення доходів за бюджетами місцевого самоврядування.

Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування. Сутність місцевих позик та їх форми. Поділ та характеристика місцевих позик. Управління боргом місцевих органів влади.

Види місцевих податків і зборів України. Структура та характеристика місцевих податків та зборів в Україні. Платники місцевих податків та зборів. Порядок сплати місцевих податків та зборів.

Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів. . Література: [1

(п.9.1), с. 80-89, 186-195; 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.50-67].

Дохідна частина місцевих бюджетів. Особливості формування доходів місцевих бюджетів. Характеристика загального та спеціального фондів місцевих бюджетів.

Суть та історичні аспекти формування цільових фондів. Суть цільових фондів органів місцевого самоврядування та їх значення. Історичний аспект формування цільових фондів в Україні. Правова база формування цільових фондів місцевих рад.

Резервні фонди місцевих органів самоврядування. Порядок формування та використання резервного фонду. Державний фонд регіонального розвитку.

Тема5. Система видатків місцевих бюджетів. . Література: [1 (п.9.1), с. 197-255; 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.67-90].

Видаткова частина місцевих бюджетів. Зміст та структура видатків місцевих бюджетів. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Класифікація видатків.

Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. Методи прогнозування доходів. Фактори впливу на доходи.

Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. Методи планування видатків. Суть бюджетних запитів. Порядок та принципи фінансування місцевих бюджетів за видатками.

Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Етапи процесу виконання видатків. Сутність кошторисного фінансування місцевих бюджетів. Принципи кошторисного фінансування. Види кошторисів.

Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги. Етапи програмно-цільового методу планування. Складові елементи бюджетних програм. Результативні показники бюджетної програми.

Тема 6. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання. . Література: [1 (п.9.1), с. 257-323; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.95-107].

Зміст міжбюджетних відносин та передумови їх виникнення. Сутність міжбюджетних відносин. Форми руху бюджетних ресурсів у процесі міжбюджетних відносин. Мета бюджетного регулювання та шляхи її досягнення. Формування умов для збільшення зацікавленості органів місцевого самоврядування в мобілізації додаткових доходів.

Види міжбюджетних трансфертів в Україні. Особливості взаємовідносин місцевих бюджетів з державним бюджетом. Міжбюджетні трансферти: базова дотація (трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій); субвенція; реверсна дотація (кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій); додаткові дотації. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами: субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування; субвенції на

виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування; дотації та інші субвенції. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів.

Сутність та стан фінансового вирівнювання. Принципи фінансового вирівнювання. Перерозподіл через державний бюджет фінансових ресурсів від "багатих" до "бідних" у фінансовому розумінні регіонів.

Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання. Вертикальне та горизонтальне бюджетне регулювання. Механізм горизонтального вирівнювання. Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом: власні доходи; відсоткові відрахування від загальнодержавних податків і доходів (закріплені доходи); бюджетні трансферти (бюджетні дотації, субсидії і субвенції, вилучення коштів до Державного бюджету України, міжбюджетні взаєморозрахунки); бюджетні позички. Коефіцієнт вирівнювання. Індекс відносної податкоспроможності.

Змістовий модуль 2. Особливості формування, використання і регулювання місцевих бюджетів України

Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні. . Література: [1 (п.9.1), с. 324-357; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.107-128].

Зміст і стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Поняття бюджетного процесу, його головне призначення. Стадії бюджетного процесу. Принципи виконання місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання місцевих бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття. Порядок складання, розгляду та затвердження звітів про виконання місцевих бюджетів. Періодичність, структура та терміни подання звітності про виконання місцевих бюджетів.

Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні та їх повноваження. Структура повноважень учасників бюджетного процесу.

Казначейське обслуговування місцевих бюджетів. Загальні положення казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Модель казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Позитивні наслідки впровадження казначейського обслуговування бюджетів. Схема проходження доходів за умови казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Схема здійснення видатків за умови казначейського обслуговування бюджетів.

Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства. . Література: [1 (п.9.1), с. 434-445; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.128-131].

Послуги, які надаються на місцевому рівні. Поділ послуг, що надаються на місцевому рівні.

Міське господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів. Суб'єкти господарювання комунального сектору.

Тема 9. Фінанси підприємств комунального господарства. . Література: [1 (п.9.1), с. 445-471; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.131-137].

Поняття комунальної власності та особливості її формування в Україні. Поняття терміну комунальна власність. Формування комунальної власності в Україні. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Види комунальних підприємств.

Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності. Зміст і структура фінансів підприємств комунальної власності.

Тема 10. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу. . Література: [1 (п.9.1), с. 472-545; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.137-152].

Склад та особливості організації фінансів житлово-комунального господарства. Галузева структура житлово- комунального комплексу муніципального утворення. Групи житлово – комунальних господарств: підприємства, що виробляють матеріальну продукцію та ті, що надають послуги. Проблеми фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства.

Специфіка фінансової діяльності підприємств комунального обслуговування. Фінанси підприємств комунальної форми власності. Методи формування доходів територіальних громад від комунальної власності. Склад доходів від об'єктів комунальної власності.

Комунальні платежі та методи управління ними. Особливості грошових надходжень підприємств, їх зміст і економічна характеристика.

Тема11. Управління місцевими фінансами в Україні. . Література: [1 (п.9.1), с. 357-365, 404-433; 1- 4 (п.9); 1 (п.8), с.152-162].

Система управління місцевими фінансами. Об'єкти та суб'єкти в управлінні місцевими фінансами. Принципи управління місцевими фінансами. Елементи управління місцевими фінансами. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль на місцевому рівні. Органи, які здійснюють фінансовий контроль.

Фінансовий контроль, що здійснюється органами місцевого самоврядування, його види та методи. Принципи фінансового контролю. Необхідність фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління, критерії фінансового контролю: за часом проведення контролю; за суб'єктами контролю; за формою проведення; за сферою фінансової діяльності; за методами проведення. Основні методи фінансового контролю. Розподіл функцій контролю за дотриманням бюджетного законодавства між міністерствами та відомствами України

Тема 12. Світовий досвід організації місцевих фінансів. . Література: [1 (п.9.1), с. 546-558; 1- 4 (п.9); 2 (п.8), с.162-180].

Моделі організації місцевого самоврядування. Основні моделі місцевого самоврядування: англосаксонська та континентальна, їх характерні риси. Змішані моделі, які поєднують ознаки англосаксонської та континентальної.

Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів. Основні положення Європейської хартії місцевого самоврядування. Бюджетний федералізм як принцип побудови фінансів місцевого самоврядування. Форми та методи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Світовий досвід касового виконання місцевих бюджетів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Місцеві фінанси: призначення, сутність, складові												
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	11	2	2	-	-	7	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 2. Фінансова політика місцевих органів влади	10	2	2	-	-	6	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	13	2	2	-	-	9	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів	13	3	3	-	-	7	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів	14	3	3	-	-	8	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 6. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	14	2	2	-	-	10	12,5	0,5	0,5	-	-	11,5
Разом за змістовим модулем 1	75	14	14	-	-	47	75	3	3	-	-	69

Змістовий модуль 2. Особливості формування, використання і регулювання місцевих бюджетів України												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні	13	3	3	-	-	7	13	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	13	2	2	-	-	9	13	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 9 Фінанси підприємств комунального господарства	12	2	2	-	-	8	12	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 10. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу	13	2	2	-	-	9	13	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 11 Управління місцевими фінансами в Україні	13	3	3	-	-	7	13	0,5	0,5	-	-	11,5
Тема 12. Світовий досвід організації місцевих фінансів	11	2	2	-	-	7	11	0,5	0,5		-	11,5
Разом за змістовим модулем 2	75	14	14	-	-	47	75	3	6	-	-	69
Усього годин	150	28	28	-	-	94	150	6	6	-	-	138

4.1. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом.

4.2. Теми практичних занять

Практичні заняття є одним з аудиторних видів робіт, спрямованих, насамперед, на розвиток навичок самостійної роботи при вивченні дисципліни «Місцеві фінанси» з метою поглиблення і розширення знань в області використання статистичних методів і засобів аналізу в практичних ситуаціях у сфері банківської діяльності, фінансів підприємств, страхуванні тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів. Опрацювання теоретичних питань: Призначення і сутність місцевих фінансів. Інститут місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві. Система місцевого самоврядування. Опрацювання тестів. Література: [3 (пункту 8) с.20-21, 24-25; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
2	Фінансова політика місцевих органів влади. Опрацювання теоретичних питань: Державна регіональна фінансова політика: поняття і цілі. Місцеві бюджети в економічній системі держави. Повноваження органів місцевого самоврядування. Література: [3 (пункту 8), с.25, 28-30; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
3	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади. Опрацювання теоретичних питань: Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування. Види місцевих податків і зборів України. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [3 (пункту 8), с.30,31, 32-34; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
4	Формування дохідної бази місцевих бюджетів. Опрацювання теоретичних питань: Дохідна частина місцевих бюджетів. Суть та історичні аспекти формування цільових фондів. Резервні фонди місцевих органів самоврядування. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [3 (пункту 8), с.37, 40; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	3	0,5
5	Система видатків місцевих бюджетів. Опрацювання теоретичних питань: Видаткова частина місцевих бюджетів. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [3 (пункту 8), с.40-41, 44-47; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	3	0,5
6	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання. Опрацювання теоретичних питань: Види міжбюджетних трансфертів в Україні Сутність та стан фінансового вирівнювання. Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [3 (пункту 8), с.48, 51-56; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
7	Бюджетний процес на місцевому рівні. Опрацювання теоретичних питань: Зміст і стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні та їх повноваження. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів. Опрацювання тестів. Література: [3 (пункту 8), с.59, 61-66; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	3	0,5

8	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства. Опрацювання теоретичних питань: Послуги, які надаються на місцевому рівні. Місцеве господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів Опрацювання тестів. Література: [4 (пункту 8), с.70, 72-73; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
9	Фінанси підприємств комунального господарства. Опрацювання теоретичних питань: Поняття комунальної власності та особливості її формування в Україні. Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [4 (пункту 8), с.74, 76-78; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
10	Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу. Опрацювання теоретичних питань: Склад та особливості організації фінансів житлово-комунального господарства. Специфіка фінансової діяльності підприємств комунального обслуговування. Комунальні платежі та методи управління ними. Опрацювання тестів. Розв'язування задач. Література: [4 (пункту 8), с.79, 82-83; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
11	Управління місцевими фінансами в Україні. Опрацювання теоретичних питань: Система управління місцевими фінансами. Фінансовий контроль, що здійснюється органами місцевого самоврядування, його види та методи. Опрацювання тестів. Література: [4 (пункту 8), с.83-84, 86-88; 13-5, 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	3	0,5
12	Світовий досвід організації місцевих фінансів. Опрацювання теоретичних питань: Моделі організації місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів. Опрацювання тестів. Література: [4 (пункту 8), с.89; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	2	0,5
	Разом	28	6

4.3. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом.

4.4. Самостійна робота

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері фінансів, банківської справи та страхування необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Місцеві фінанси» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі. Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи з курсу «Місцеві фінанси» полягає у:

- опрацюванні студентами матеріалу лекцій, які були прочитані напередодні з використанням рекомендованої базової і додаткової літератури;
- опрацювання студентами розділів програми, які не висвітлюються на лекціях;
- розв'язання завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу з тем курсу;
- підготовки додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовки до поточного та підсумкового контролю, заліку.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.31-24; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	7	11,5
2	Фінансова політика місцевих органів влади. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.25-27; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	6	11,5
3	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.32-34; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	9	11,5
4	Формування дохідної бази місцевих бюджетів. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.37-39; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	7	11,5
5	Система видатків місцевих бюджетів. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с. 41-43; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	8	11,5
6	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с. 48-51, 57-58; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	10	11,5
7	Бюджетний процес на місцевому рівні. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.59-61; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	7	11,5
8	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства. Навчальні завдання. Література: [3 (пункту 8), с.70-72; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	9	11,5
9	Фінанси підприємств комунального господарства. Навчальні завдання. Література: [4 (пункту 8), с.74-76; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	8	11,5
10	Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу. Навчальні завдання. Література: [4 (пункту 8), с.80-82; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	9	11,5
11	Управління місцевими фінансами в Україні.	7	11,5

	Навчальні завдання. Література: [4 (пункту 8), с.84-86; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].		
12	Світовий досвід організації місцевих фінансів. Навчальні завдання. Література: [4 (пункту 8), с.89-91; 1,2, 1-4 (п. 9), п.10].	7	11,5
	Разом	94	138

Перелік питань для самостійної роботи

1. Назвіть початкові форми організації територіальних спільнот в Україні. Вкажіть характерні ознаки, які відрізняють їх від європейських аналогів кінця XIX ст.
2. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів.
3. Економічний механізм управління територіями.
4. Місцеві фінанси як інструмент перерозподілу ВВП.
5. Напрями вдосконалення державної регіональної політики.
6. Роль місцевих фінансів в економічному і соціальному розвитку територій.
7. Роль місцевих бюджетів у фінансовій системі держави.
8. Роль місцевих фінансів у забезпеченні розвитку регіону
9. Порівняльна характеристика вітчизняного та зарубіжного досвіду створення позабюджетних фондів.
10. Місце цільових фондів у системі фінансових ресурсів місцевого самоврядування.
11. Цільові фонди як інструмент гнучкості місцевих фінансових систем.
12. Які фактори впливають на формування доходів місцевих бюджетів?
13. Характеристика основних змін у планування і фінансуванні бюджетних видатків.
14. Ефективне використання видаткової частини.
15. Поняття та принципи бюджетного унітаризму.
16. Визначення та види бюджетного федералізму.
17. Напрямки бюджетного регулювання.
18. Впровадження бюджетної децентралізації в Україні.
19. Забезпечення прозорості та відкритості бюджетного процесу.
20. Основні відмінності моделі казначейського обслуговування місцевих бюджетів.
21. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами та перерахуванням міжбюджетних трансфертів.
22. Основні положення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками.
23. Охарактеризуйте суб'єктів господарювання комунального сектору.
24. Фінанси муніципальних підприємств у зарубіжних країнах.
25. Сучасні проблеми розвитку комунального господарства.
26. Які повноваження місцевих органів влади у сфері управління комунальною власністю є пріоритетним?
27. Обґрунтуйте основні напрями реформування інституту комунальної власності в нашій державі.
28. Проблеми розвитку житлово-комунального господарства в Україні.
29. Особливості нарахування тарифів на теплопостачання.
30. Назвіть права органів місцевого самоврядування в сфері місцевих фінансів?
31. Охарактеризуйте функції контролю за дотриманням бюджетного законодавства між міністерствами та відомствами України.
32. Зміст і значення Європейської хартії місцевого самоврядування.

4.5. Індивідуальні завдання

Для студентів заочної форми навчання – виконання контрольної роботи згідно Методичним вказівкам до виконання контрольної роботи з дисципліни “Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.030508 “Фінанси і кредит” заочної форми навчання / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.- 38 с.

5. Методи навчання

Навчальний процес у Запорізькому національному технічному університеті здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

6. Методи діагностики знань

Контроль знань студентів з дисципліни «Місцеві фінанси» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Місцеві фінанси» поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять за п’ятибальною системою оцінювання, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модулю, проведення підсумкового оцінювання.

Види поточного контролю під час проведення аудиторних занять:

1. Поточний контроль (вибіркове опитування теоретичного матеріалу).
2. Самостійне рішення завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу щодо проблемних питань з теми лекційних занять.
3. Опитування з питань попередніх занять, які логічно пов'язані з темою поточного лекційного та практичного заняття для кращого засвоєння базового матеріалу з дисципліни.
4. Самостійна підготовка додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді-реферату з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання задач, тестування.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

Змістовий модуль 1. Місцеві фінанси: призначення, сутність та складові

1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.
2. Призначення, сутність та функції місцевих фінансів.
3. Інститут місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві.
4. Система місцевого самоврядування.
5. Фінансова політика місцевих органів влади.
6. Державна регіональна фінансова політика: поняття і цілі.
7. Повноваження органів місцевого самоврядування.
8. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.
9. Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади.
10. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
11. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування.
12. Види місцевих податків і зборів України.
13. Формування дохідної бази місцевих бюджетів.
14. Дохідна частина місцевих бюджетів.
15. Суть та історичні аспекти формування цільових фондів.
16. Резервні фонди місцевих органів самоврядування.
17. Система видатків місцевих бюджетів.
18. Видаткова частина місцевих бюджетів.
19. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів.
20. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів.
21. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів.
22. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
23. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання.
24. Види міжбюджетних трансфертів в Україні

25. Сутність та стан фінансового вирівнювання.
26. Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання.

Змістовий модуль 2. Особливості формування, використання і регулювання місцевих бюджетів України

1. Бюджетний процес на місцевому рівні.
2. Зміст і стадії бюджетного процесу на місцевому рівні.
3. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні та їх повноваження.
4. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів.
5. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства.
7. 6. Послуги, які надаються на місцевому рівні.
8. Місцеве господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів.
9. Фінанси підприємств комунального господарства.
10. Поняття комунальної власності та особливості її формування в Україні.
11. Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності.
12. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу.
13. Склад та особливості організації фінансів житлово-комунального господарства.
14. Специфіка фінансової діяльності підприємств комунального обслуговування.
15. Комунальні платежі та методи управління ними.
16. Управління місцевими фінансами в Україні.
17. Система управління місцевими фінансами.
18. Фінансовий контроль, що здійснюється органами місцевого самоврядування, його види та методи.
19. Світовий досвід організації місцевих фінансів.
20. Моделі організації місцевого самоврядування.
21. Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час змістовного модульного контролю враховують наступні види робіт:

Проведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Місцеві фінанси»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
14 тестів	5	70
1 задача	15	15
семінарські заняття	15	15
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовних модулів.

Поточний контроль з теми під час проведення аудиторних занять оцінюються за п'ятибальною шкалою. Підсумковий контроль у вигляді заліку з питань всіх тем проводиться під час контрольних тижнів.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Поточний контроль проводиться за наступною схемою:

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань(залік)

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
14	17	16,5	16,5	19,5	16,5	19	16,5	16,5	16,5	16,5	15	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна шкала академічної оцінки	Шкала ECTS	Шкала навчального закладу
зараховано	ABCDE	60-100
не зараховано з можливістю повторного складання	FX, F	35-59
не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	1-34

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни „Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.030508 „Фінанси і кредит” всіх форм навчання (Частина 1)/ Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.- 90 с.

2. Конспект лекцій з дисципліни „Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.030508 „Фінанси і кредит” всіх форм навчання (Частина 2)/ Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.- 90с.

3. Методичні вказівки до проведення семінарських занять, виконання самостійної роботи студентів (СРС) та самостійної роботи студентів під керівництвом викладача (СРВ) з дисципліни “Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит” усіх форм навчання (Частина 1) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2014.- 66с.

4. Методичні вказівки до проведення семінарських занять, виконання самостійної роботи студентів (СРС) та самостійної роботи студентів під керівництвом викладача (СРВ) в системі модульного контролю з дисципліни “Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит” усіх форм навчання (Частина 2) / Укл. Н.Г. Фатюха– Запоріжжя: ЗНТУ, 2014.- 38 с.

5. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни “Місцеві фінанси” для студентів спеціальності 6.030508 “Фінанси і кредит” заочної форми навчання / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012.- 38 с.

9 Рекомендована література

9.1. Базова

1. Місцеві фінанси [Текст] : підручник / за ред. О. П. Кириленко.- К.: Знання, 2006.- 677с.
2. Рева Т. М. Місцеві фінанси [Текст] :навчальний посібник / Т. М. Рева, К. Ф. Ковальчук, Н. В. Кучкова.- К.: Центр учбової літератури, 2007.- 208 с.
3. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси: Навчальний посібник / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська, М.І. Мельник.- К.: Алерта, 2011.- 328 с.

9.2. Допоміжна

1. Бечко П. К. Місцеві фінанси [Текст]: навч.пос. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
2. Василик О. Д. Бюджетна система України [Текст] : підручник / О. Д. Василик, К.В. Павлюк.-К.: Центр навчальної літератури, 2004.-544с.
3. Леоненко П. М. Теорія фінансів [Текст] : навчальний посібник / за загальною ред. О. Д. Василика. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005.- 480с.
4. Сазонець І. Л. Управління місцевими фінансами [Текст] : навч. посібник / І. Л. Сазонець, Т. В. Гринько, Г. Ю. Придатко.- К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 264 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Конституція України (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" (прийнятий 21.05.1997 р.) зі змінами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua/>
3. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" (прийнятий 9 квітня 1999 року) зі змінами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Бюджетний кодекс України (прийнятий 8 липня 2010р.) зі змінами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents>.
5. Податковий кодекс України (прийнятий 2 грудня 2010р.) зі змінами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
6. Закон України "Про Державний бюджет на 2018 рік". [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://profiwins.com.ua/uk/legislation/project/2321.html>.

7. Закон України "Про засади державної регіональної політики" (від 5 лютого 2015 року № 156-VIII.) зі змінами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/156-19>.